

Juhan Liivi pintsak ja rahvusooper

RIIGI EKSPORT JA KULTUURI ALUSTALAD: Kadri Tali selgitab, miks rahvusooper Estonia vajab juurdeehitust. Ooperi rahvusvaheline keel võimaldab piiramatut koostööd teha mistahes sama kategooria teatriga, sest keel ei pane piire.

Rahvusooper on rahva ja rahvuse selgroog - see on rahvuskultuuri alustala, muusika- ja teatrikultuuri (aga võib ka öelda kultuuride ülene) lipulaev. Ooperikunst on majandusharu, mis näitab riigi selgroogu, talenti, võimekust, rahvusvahelist kõla ja koostöövõimet. See on riigi eksport, aga ka rahvusriigi sümbol ja jõulisuse näitaja.

Meie visiitkaart

Riikidevahelise dialoogi, ooperimajade koostööna tellitakse oopereid, reisitakse ooperimajade vahel, müüakse, ostetakse ja renditakse produktsioone, artiste, koore, lavastajaid, dirigente, kunstnikke, tehnilisi meeskondi ja ideid. Kõik see lubab teineteisele rahaliselt toetuda, areneda, kasvada. Riigi ooper on riigi eksport.

Seega - rahvusooper on riigi võimas visiitkaart, rahva ajaloo ja jätkusuutlikkuse näitaja. Ooperimajad jagatakse oma võimekuselt tähestiku järgi kategooriatesse - A, B, C... Täht näitab ära ooperimaja taseme, võimekuse ja mõõdulised parameetrid. Meist 80 kilomeetri kaugusel on Soome Rahvusooper, mis kuulub A-kategooriasse. Tänane Estonia - mitte kuhugi.

Ei, see pole talendi puudumise või kunstilise taseme küsimus. Erinevad parameetrid räägivad lava mõõtudest, tehnilisest pargist, orkestri, koori ja balletitrupi suurusest ja veel paljust muust.

Ooperi rahvusvaheline keel võimaldab piiramatut koostööd teha mistahes sama kategooria teatriga, sest keel ei pane piire. Nende majade vahel saab produktsioone osta, müüa, vahetada, rentida - see on valdkond, mis annab tööd lugematule arvule artistidele, orkestrantidele, valgustajatele, lavastajatele ja muidugi eesti kirjanikele, kunstnikele ja heliloojatele.

Kultuur peab jätkusuutlik olema

Võttes kokku äsja mainitu, just see on peamine põhjus, miks

KesKus

28

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

Estonia juurdeehitus Pärnu mnt poole on ainuke võimalus ja sobiv koht, kuhu saal saab kerkida - vääriindades olemasolevat, nii maja ennast, selle akustikat kui ka Tallinna vanalinna koos ooperimajast avanevate vaadetega. Me ei räägi siinkohal ainult lavast, istekohtadest ooperipublikule, muusikaarmastusest - me räägime Eesti rahva selgroost, väärikusest ja ajaga kaasaskäimisest, arenemis- ja koostöövõimelisest rahvast. Kultuurikomisjonis oleme kohtunud linna ja ametite esindajatega mulle tundub, et tänaseks lugematu arv kordi. Selle aja jooksul on saanud selgeks, et loll on see, kes vabandust ei leia ja nii oleme kuulnud istung istungi, kohtumine kohtumise järel, miks ei ole miski võimalik ja mida kõike ei saa mingil põhjusel lubada - olgu see siis 13 suure puu, väikeste konteinerpuude, maa-aluste müüride või õhuruumi pärast. Mitte kuigi sageli ei ole meie külaliste sõnavõttudes esikohale tõusnud inimene, eesti kultuuri tulevik ja tähtsus. Meie aga seisame eesti rahva ja kultuuri jätkusuutlikkuse, inimese loodu eest.

Karuteene medalist

Oleme kuulnud kiidulaule, kuidas on Norras, Taanis... Püüan mõista, et väikesest riigist tulles on meil kombeks uskuda rohkem Pariisi kui Tallinnasse. Justnagu puuduks usk meie võimalustesse ja Estonia unikaalsusesse.

Rahvusvahelise mänedžerina tean, milliseid jõupingutusi nõuab rikastel riikidel uute ooperimajade ehitamine ja ülalpidamine. Meil on oma inimeste loodu, unikaalne pärand, mis vajab meie hoolt ja luba arenguks. Kasutagem siis oma tarkust ja andkem Estoniale eluvõimalus. Juhan Liiv ei kinkinud oma kuube mitte kivide, puude ja teetolmu säilitamiseks, vaid soovis eesti kultuurile võimaluse anda.

Hiljuti saabus minu meiliposti kiri Muinsuskaitse Seltsilt, mis andis teada, et nii mind kui ka minu kolleege kultuurikomisjonis on "autasustatud" Karuteene medaliga - selle eest, et üksmeelselt Rahvusoper Estonia juurdeehituse eest seisame. Karuteene medal selle eest, et peame samaväärseks muinsuste kaitsmisega ka inimeste poolt inimestele loodut, et soovime pilku tulevikku suunates eestlaste ühise pingutusena rajatud Rahvusoper Estonia hoonele elujõulisuse tagada - teda vääriindades, kaasajastades ja au sisse tõstes. Et me kapseldumisel ja jäikusel ei luba maad võtta ja meile kõigile nii väärtuslikul hoonel maapinnaga kokku sulanduda, kuni tema

sisu hääbub, aknad lattidega kinni lüüakse ja ükskord samuti vaid müürid tulevastele põlvedele maapõues valvata jäävad. Sest just selles suunas tundub mulle kaalukauss häirivalt kaldu vajuvat. Samal ajal, kui ei peeta paljuks võidelda punamonumentide säilimise eest, mis on eestlaste verega koos. Tahtmatult meenub, et just nõukogude pärandist on jäänud alge, mis ei väärtusta inimest. Soovime kultuurikomisjoniga sellele vastu astuda - luues tulevikku Eesti kultuuripärandi väärtustamisele, puhudes hinge sisse meie inimeste loodule.

500 teost publiku ees

Ma tunnistan, et kavatsen endale omistatud Karuteene medalit auga kanda - mina, kes ma 27 aastat tagasi just Estonia majas Eestile uue orkestri sünnitasin. Nendesamade seinte vahel, mille nüüd muinsuskaitse lubab väikese maakera sisse suurema maakera ehitamise ettekäändel täielikult ära lõhkuda. Just nende seinte vahel olen ma koos oma kaksikõe Anu Taliga üle 500 teose Eesti publiku ette toonud ning tulevastele põlvedele salvestanud. Just nende seinte vahel oleme 23 000-le Eesti kooliõpilasele rahvusvahelist muusikakultuuri tutvustanud. Asjaolu, mis tõi Anu Talile 10. klassi laste ettepanekul UNICEF-i Sinilinnu auhinna - tänutäheks Eesti noorte muusika juurde toomise eest.

Tulen veel kord meile omistatud Karuteene medali juurde. Nimelt kuulub muinsuskaitse selts Europa Nosta (tõlkes Meie Euroopa) nimelisse maailmaorganisatsiooni, mille pikaajaliseks presidendiks ja tänaseks aupresidendiks on legendaarne ooperilaulja Placido Domingo. Lõpetaksingi oma sõnavõtu tema sõnadega: "Meie pärand on palju enam kui ehitised ja vaatamisväärsused, see on see, kes me oleme inimestena, ühiskonnana, see on meie pered ja kogukonnad."

"Estonia laiendamisele oleme vastu, samal ajal, kui ei peeta paljuks võidelda punamonumentide säilimise eest, mis on eestlaste verega koos..."

Kadri Tali